

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/133/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8811210718
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8811210718.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci navrhovateľa Home Credit Slovakia, a.s., Teplická 7434/147, Piešťany, IČO: 36 234 176 proti odporkyni N. W., nar. X.X.XXXX, bytom Z., za účasti vedľajšieho účastníka Občianskeho združenia slovenských spotrebiteľov AZ, zast. JUDr. Jozefom Kempom, advokátom, Nám. Josipa Andriča 1, 900 25 Chorvátsky Grob, o zaplatenie 1.264,85 Eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou z 20.03.2012, č.k. 4C/274/2011-22 jednohlasne takto

rozhodol:

Z r u š u j e sa rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu navrhovateľa vo zvyšku a vec sa v rozsahu zrušenia v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom zaviazal odporkyňu uhradiť navrhovateľovi nesplatenú časť úveru vo výške 549,53 Eur s príslušným úrokom z úveru vo výške 460,73 Eur a s úrokom z omeškania vo výške 0,013% denne zo sumy 1010,26 Eur od 22.11.2008 až do zaplatenia, ako aj trovy konania vo výške 45,10 Eur, a to všetko povolil uhradiť v 25-eurových mesačných splátkach splatných vždy 25-teho dňa toho ktorého mesiaca k rukám navrhovateľa začínajúc dňom 1.5.2012 pod následkami straty výhody splátok. V prevyšujúcej časti súd prvého stupňa návrh navrhovateľa čo do zvyšku zamietol z dôvodu, že dohoda o výške úrokov nad 13,88% ročne, t.j. prevyšujúca úrokové miery podobného úver v bankách a zmluvná pokuta sú absolútne neplatné pre rozpor s dobrými mravmi.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ navrhujúc žalobe vo vyššej časti vyhovieť.

V odvolaní ďalej uviedol, že prvostupňový súd nesprávne ani presne interpretoval rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1 MCdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009. Uviedol, že prvostupňový súd citované rozhodnutie interpretoval tak, že použitá veta bola vytrhnutá z kontextu celého rozhodnutia. Okrem iného z vyššie citovaného rozhodnutia totiž vyplýva že nie vždy dôjde k porušeniu dobrých mravov, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi, ale je potrebné skúmať rozdiel medzi ich výškami v každom konkrétnom prípade zvlášť.

V odvolaní ďalej uviedol, že prvostupňový súd sa zaoberal výškou dohodnutého úroku z úveru a zistil, že úrok predstavuje 21,34 % ročne. Pri preverovaní úveru v bankách zistil, že úrokové miery v decembri 2007 činili 13,88 % ročne pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou na 1 rok do 5 rokov. Z uvedeného je zrejmé, že rozdiel medzi úrokom dohodnutým v predmetnej spotrebiteľskej zmluve a úrokom poskytovaným peňažnými ústavmi nie je ani dvojnásobným.

Ďalej v odvolaní uviedol, že je presvedčený, že zmluva o úvere neobsahuje žiadne neprijateľné podmienky, ktoré by spôsobovali značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach tak ako to uvádza prvostupňový súd. Podľa názoru žalobcu nie je možné porovnávať úvery poskytované bankami a nebankovými subjektmi z niekoľkých dôvodov. Dojednaný úrok za poskytnutie úveru predstavuje jednak odmenu veriteľa za poskytnutie úveru, ako aj krytie rizika veriteľa v súvislosti s poskytnutím úveru a v neposlednom rade zohľadňuje aj náklady spojené so získavaním zdrojov financovania úverov.

V odvolaní tiež uviedol, že nesúhlasí s tvrdením prvostupňového súdu, že celkovú výšku zmluvnej pokuty, ktorú si uplatnil je potrebné považovať za neprimeranú sankciu, ktorá spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zmluvná pokuta ako sankčné opatrenie má predovšetkým umožniť dodávateľovi dosiahnuť peňažnú náhradu v prípade, ak samotná škoda v dôsledku nesplnenia povinností spotrebiteľom je ťažko preukázateľná a aj jej výška nie je v podstate exaktne nepreukázateľná. Poukázal odvolateľ na judikáty, ktoré sa zaoberajú a hodnotia výšku zmluvnej pokuty z hľadiska primeranosti.

Predmetná úverová zmluva nebola a nie je v rozpore so zákonom, zákon neobchádzala a nebola ani uzatvorená v rozpore s dobrými mravmi, preto je názor prvostupňového súdu neopodstatnený.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s ustanovením § 212 ods. 1, 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že neboli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku v jeho napadnutej časti (§ 219 O.s.p.) a ani pre jeho zmenu (§ 220 O.s.p.).

Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Možno prisvedčiť súdu prvého stupňa, že dojednanie úrokov sa nesmie priečiť dobrým mravom. Súdna kontrola úrokov, či nepredstavujú neprijateľnú zmluvnú podmienku však má význam iba pri dojednaných úrokoch. Rovnako treba súhlasiť s prvostupňovým súdom, že zmluvná pokuta nemôže obstať, ak je neprijateľný celkový sankčný mechanizmus, ktorého je zmluvná pokuta súčasťou (na porovnanie rozsudok KS v Prešove vo veci 6Co/236/2012).

V predmetnej veci v zmluve o telefónnej pôžičke o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi účastníkmi absentuje údaj o úroku.

Z úverových zmluvných podmienok v Hlave 5 § 1 je zrejmé, že výška úrokov sa zistí ako rozdiel súčiny výšky mesačnej splátky zníženej o výšku poplatku za vedenie úverového účtu a v prípade poistenia o výšku úhrady za poistenie a počtu splátok a výšky poskytnutého úveru.

Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch), od spotrebiteľa nemôže veriteľ požadovať úrok alebo poplatky, ktoré nie sú uvedené v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

Účelom právnej úpravy (§ 4 ods. 5 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch) je bez akýchkoľvek pochybností poskytnutie ochrany spotrebiteľovi. Spotrebiteľ má právo byť informovaný o výške úrokov z úveru a poplatkoch. Navrhovateľ ako dodávateľ má zákonnú povinnosť v zmluve o spotrebiteľskom úvere uviesť údaj o výške úrokov a poplatkov, ktorej nesplnenie je spojené so zákonnou sankciou nepriznania (v zmluve neuvedených) úrokov a poplatkov.

V tomto smere odvolací poukazuje na to, že úverové zmluvné podmienky obsahujú v Hlave 5 § 1 výpočet výšky úroku, ktorá zmluvná podmienka sa mala v zmysle inkorporačnej doložky stať neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Odvolací súd už v minulosti judikoval, že všeobecné obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiť prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Netransparentnú inkorporačnú doložku zároveň judikoval ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. O netransparentnú inkorporačnú doložku ide aj vtedy, ak ju súd uvedie menším písmom ako zmluvné podmienky predstavujúce podstatné zložky zmluvy.

K tomuto názoru pristúpil odvolací súd z dôvodu, že práve inkorporačná doložka môže privodiť závažné následky pre spotrebiteľa a predmetná vec je toho príkladom. Spotrebiteľ sa môže domnievať (postačí hrozba takéhoto rizika), že menšie písmo obsahuje text, ktorému nemusí pripisovať až tak dôležitý význam. V spojení s úplne miniatúrnym písmom, pri čítaní ktorého sa stráca orientácia a vyžadujú sa pomôcky (lupa, pravítko a pod.) práve menšie písmo môže spotrebiteľa odradiť od sústredenia sa pri uzatváraní zmluvy (porov. rozsudky Krajského súdu v Prešove vo veci 6Co 135/2012, 21Co 28/2012). (skutočná veľkosť písma - „Hlava 9 Zmluvné strany, klient a spoločnosť, sa popri ÚZ dohodli aj na uzatvorení zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru, čiže Zmluvy o RÚI.“)

Ide o nevhodné predkladanie zmluvných podmienok a uvedenie menšieho písma tak významnej zmluvnej podmienky hodnotí odvolací súd ako nepochopiteľný a nie dobrý úmysel. K drobnému písmu porov. nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci I. ÚS 342/09.

Neprijateľné podmienky nie sú taxatívne vypočítané a súdna prax ich môže judikovať so zreteľom na skutkové a právne okolnosti prípadu. Súdny členský štát môžu judikovať, ktoré zmluvné podmienky sú nekalé (porov. C-237/02, Freiburger Kommunalbauten cit. „Vnútroštátnemu súdu prislúcha určiť, či zmluvná podmienka, ako je tá, ktorá je predmetom sporu vo veci samej, spĺňa kritériá požadované na to, aby ju bolo možné kvalifikovať v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 93/13 ako nekalú.“).

Odvolací súd nie je zástancom kasačných rozhodnutí v prípadoch tzv. nevyhnutného dvojinštančného posúdenia nároku a nemyslí si ani, že princíp dvojinštančnosti je ústavným princípom, keďže v ústave o dvojinštančnosti niet zmienky (porov. nález Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 777/07, ze dne 31. 07. 2008).

No zdá sa, že judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v otázke tzv. zmeňujúcich rozsudkov je konštantná. Z odôvodnenia rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo 302/2008 z 30. júla 2009:

„Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa, mal správne rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania, odvolací súd mohol učiniť zadosť iba kasačným rozhodnutím. Tým, že odvolací súd tak nepostupoval, znemožnil účastníkom realizáciu ich procesných práv, lebo im odoprel možnosť prieskumu správnosti nových, prípadne z pohľadu súdu prvého stupňa dosiaľ bezvýznamných, avšak z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom, však rozhodujúcich skutkových zistení.“

Obdobne tiež Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obdo V 41/2009:

„Ak odvolací súd potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa z iného právneho dôvodu, ako prvostupňový súd a na základe skutkových zistení, ktoré neboli predmetom dokazovania, rozhodol v rozpore so zásadou dvojinštančnosti. Takýmto postupom a rozhodnutím odvolacieho súdu boli splnené skutočnosti zakladajúce prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.“

Vo vzťahu k zisťovaniu skutkového stavu je výstižným „české“ rozhodnutie (C. H. Beck č. C 201/2001), citované takmer vo všetkých „slovenských“ komentároch k Občianskemu súdnemu poriadku:

„Je- li ke správnému rozhodnutí o věci samé zapotřebí podstatných (pro rozhodnutí zásadně významných) skutkových zjištění, která neučinil soud prvního stupně, popřípadě která tento soud učinil, ale vzhledem k nesprávnému právnímu názoru, který zaujal, na nich své rozhodnutí nezaložil, nejsou podmínky ani pro potvrzení, ani pro změnu rozhodnutí soudu prvního stupně; odvolací soud proto rozhodnutí zruší a věc vrátí soudu prvního stupně k dalšímu řízení.“

Zároveň takýto postup, podľa NS SR (napr. rozhodnutie sp. zn. 3Cdo 40/2009 z 5. novembra 2009), je zodpovedajúci princípu dvojínštančnosti:

„Pri viazanosti súdu prvého stupňa právnym názorom odvolacieho súdu zostáva dvojínštančnosť zachovaná, nakoľko účastník má po opätovnom rozhodnutí súdu prvého stupňa (po zrušení a vrátení jeho predchádzajúceho rozhodnutia) možnosť znovu ho napadnúť riadnym opravným prostriedkom na inštančne vyššom súde. Skutočnosť, že súd prvého stupňa je po zrušení a vrátení svojho predchádzajúceho rozhodnutia viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, je daná priamo zákonom (§ 226 O.s.p.), preto nemôže zakladať vadu konania v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. (R. Urban; www.otvorenepravo.sk <<http://www.otvorenepravo.sk>>).

V rámci súdnej kontroly sa hodnotia okolností so zreteľom na povahu tovaru alebo služieb, na ktoré bola zmluva uzatvorená a na všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením zmluvy, v dobe uzatvorenia zmluvy a na všetky ostatné podmienky zmluvy alebo na inú zmluvu, od ktorej závisí (čl.4ods.1 smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Prípadné vyhlásenie inkorporačnej doložky by malo rovnaký dopad, ako v prípade úrokov aj vo vzťahu k zmluvnej pokute. Zmluvná pokuta je obsiahnutá vo všeobecných obchodných podmienkach, ktoré v prípade neprijateľnej inkorporačnej doložky sa nestávajú súčasťou zmluvy. Ak by súd konštatoval, že inkorporačná doložka ob stojí v súdnej kontrole podľa § 53 ods. 1 OZ, odvolací súd sa stotožňuje s názorom prvostupňového súdu o neprijateľnosti celkového sankčného mechanizmu. V tomto smere je však rozsudok predčasný, pretože prioritne sa treba zaoberať otázkou inkorporácie všeobecných obchodných podmienok (porov. 6Co 236/2012).

Z uvedených dôvodov odvolací súd zrušil rozsudok vo výroku o zamietnutí návrhu čo do zvyšku a vo výroku o trovách konania v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. a v rozsahu zrušenia vec vrátil na ďalšie konanie. Prvostupňový súd v ďalšom konaní podrobí inkorporačnú doložku súdnej kontrole podľa § 53 ods. 1 OZ. Ak v rámci súdnej kontroly ob stojí, pristúpi k súdnej kontrole jednotlivých zmluvných podmienok vrátane úrokov a zmluvnej pokuty. Odvolací súd poznamenáva, že netransparentné úroky nie sú vyňaté zo súdnej kontroly zmluvných podmienok. Rozhodne sa aj o trovách odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.